

Societat Unió Artística Musical

- Cent anys de l'himne per a una ciutat -

Rafael Francesc de Paula Martínez Valls

Perquè la necessitat d'aquest projecte?

Enguany l'himne de la nostra ciutat compleix el centenari de la seua creació. Qui anava a dir que el projecte musical d'aquell jove ontinyentí, esdevindria en el que avui és, sense cap mena de dubte, una de les peces més representatives del patrimoni musical ontinyentí. No obstant i això, la figura del mestre Martínez Valls no té a Ontinyent el reconeixement que li correspon. Prova d'això és que un gran percentatge de la població desconeix la música de l'himne de la seua ciutat; i si parlem de la lletra, aquest percentatge augmenta.

La Societat Unió Artística Musical des dels seus inicis sempre ha tingut cura i respecte cap al patrimoni musical de la nostra ciutat, i així ho ha demostrat en gravacions i concerts on s'ha interpretat gran part d'ell. Recordem que ha sigut la societat musical qui ha interpretat anualment l'himne de la ciutat tant en els concerts de Santa Cecília com els de Mig any, evitant així la seua desaparició.

És per això que des de la Unió Artística volem una vegada més contribuir a la conservació i promoció dels nostres compositors. Volem que la figura del mestre Martínez Valls siga tan apreciada com ho és a Catalunya; i, quina millor manera de fer-ho que amb la seua obra més reconeguda institucionalment?

El que proposem amb aquest dossier, és la creació d'un projecte que ajude a la divulgació i reconeixement públic de la figura d'aquest autor ontinyentí. Un projecte on la figura central serà l'himne d'Ontinyent, i on també es trauran a la llum una sèrie d'obres inèdites i caigudes en l'oblit. Obres moltes d'elles centenàries i que no apareixien ni als catàlegs d'obres de l'autor. Volem que Ontinyent siga per uns dies el centre de totes les mirades, i per això volem convidar a totes les institucions tant autonòmiques com estatals que hagen tingut a veure amb la vida del mestre ontinyentí: presidents, alcaldes, consellers... A més, també comptarem amb la presència d'alguns familiars de Rafael Martínez Valls, amb els quals estem en contacte quasi setmanal; els quals s'han mostrat molt agraïts i entusiasmats per la proposta.

És per això que ens adrecem a vostés per a demanar-los el recolzament institucional que comporta un esdeveniment d'aquestes característiques.

En que consistirà aquest projecte?

El projecte estarà enfocat en la realització de dues activitats. La primera d'elles, consistirà en una conferència on diverses personalitats com ara historiadors, cronistes, compositors, etc. parlaran sobre la figura de Martínez Valls i sobre la seua producció musical. En aquesta, també es realitzarà un anàlisi sobre les últimes peces que s'han rescatat a l'arxiu

de la nostra societat musical: *El canto del Marino* (1917), *El fontano* (?) o *La bandera* (?) entre d'altres.

En segon lloc, i com a gros del projecte, és realitzarà un concert on s'interpretarà la major part de la producció per a banda de Martínez Valls. Així doncs, en el concert es podran escoltar peces de diversos gèneres i estils. Podrem escoltar marxes, marxes àrabs, sarsueles, una suite per a banda i com no, himnes. La intenció d'aquest concert també serà la gravació del mateix, per a que es quede plasmada la producció de Martínez Valls, i així poder apropar la figura d'aquest músic ontinyentí a la ciutadania.

Qui desenvoluparà el projecte?

El projecte estarà gestionat des de la Societat Unió Artística Musical per mitjà d'una comissió encarregada de l'organització del mateix. Comissió que ha elegit cadascuna de les personalitats i institucions que intervindran en el projecte; les quals han sigut elegides per a la seua especial importància i rellevància dins dels seus propis camps d'acció. Així doncs, per a la conferència es comptarà amb la presència ja confirmada d'en Alfred Bernabeu Sanchis, cronista de la ciutat d'Ontinyent; així com la possible col·laboració del professor de la Universitat de València, Vicente Galbis López. Pel que fa al concert, s'ha optat per sol·licitar la presència de la Coral Crevillentina. Una agrupació coral amb una llarga trajectòria, i amb unes característiques i plantilla que s'adapten a les necessitats que requerim per a la interpretació de cadascuna de les peces que s'interpretaran en el concert.

Quan es desenvoluparà el projecte?

La conferència serà el dia 9 de Novembre a les 19:00 en la sala gran del Centre Cultural Caixa Ontinyent; mentre que el concert serà el dia 23 de Novembre a les 22:30 en el teatre Echegaray d'Ontinyent, coincidint aquest amb el nostre anual concert de Santa Cecília.

Currículums i biografies

○ Sobre la banda:

La Banda de Música de la Societat Unió Artística Musical es va constituir el 1946 a partir dels músics que formaven part de les anteriors Bandes existents a Ontinyent: la Banda Unió Musical i la Banda Artística i que fins a aquest moment pertanyien a la "Banda de F.E.T. i les J.O.N.S." creada el 1939.

Des del seu inici, va comptar amb una plantilla nombrosa i amb el suport de l'Escola de Música que des d'aquest moment nodrí de músics aquesta formació musical.

Durant els últims anys la Banda de Música ha rebut els següents premis:

- 1988: Primer Premi al Certamen de Cullera.
- 1988: Primer Premi al Certamen de Música Festera d'Elda.
- 1990: Tercer Premi en el Certamen de Bandes de Música de Camp de Criptana, Ciudad Real.
- 1997: Segon Premi en la Primera Secció del Certamen Internacional de Bandes de Música "Ciutat de València".
- 2003: Primer Premi en la Primera Secció del Certamen Provincial de la Diputació de València
- 2004: Segon Premi en la Primera Secció del Certamen Internacional de Bandes de Música "Ciutat de València".
- 2008: Tercer Premi en el Certamen de Música Festera d'Elda
- 2009: Primer Premi en el IV Certamen Nacional de Música Festera de Villena.
- 2010: Tercer Premi en el Certamen de Torrevella, Alacant
- 2011: Segon Premi al Certamen Vila de la Sènia, Tarragona
- 2016: Primer Premi en la Primera Secció del Certamen Provincial de la Diputació de València

La Banda de Música de la Societat Unió Artística Musical d'Ontinyent, des de 1973 ha realitzat un total de 10 enregistraments, sent la primera Banda que va realitzar un enregistrament en format digital, el 1988, i en el triple format digital el 1995.

Participa en diverses festivitats de Moros i Cristians com les d'Elda, amb la Comparsa "Moros Musulmans" des de 1974, Agullent amb la Comparsa "Ben-Hulem", des de fa més de 25 anys, Petrer amb la Comparsa "Terç de Flandes" des 2015 i puntualment a Alcoi amb la Filà "Llana", "Chano" el 2009 i 2016, amb la Filà "Contrabandistes" en 2017 i amb la Filà "Marrakesch" des de 1961 a 1984.

La nostra Banda de Música realitza durant l'any una mitjana de 8 concerts, per als quals manté un ritme constant d'assajos durant tot l'any, excepte a l'agost.

Cal ressaltar el Concert Benèfic per l'Associació Valenciana contra la Fibrosi Quística a què aquesta Banda de Música va ser convidada a realitzar el 1995 al Palau de la Música de València, i que va tenir un contingut format per música inspirada en la festa dels Moros i cristians, amb Pasdobles, Marxes Cristianes i Mores així com per Poemes Simfònics, música que va sonar per primera vegada en aquest digne escenari, a càrrec de la Banda de música d'aquesta Societat Musical.

En l'actualitat, està recolzada musicalment per la Banda Juvenil, que compta amb 60 places, i que dirigida per David Castelló Silvestre, serveix de pedrera en la qual es formen els futurs músics de la Banda de Música.

La Banda de Música és el pilar fonamental de la Societat Unió Artística Musical, que a més de la Banda Juvenil, compta amb l'Escola de Música "José Mª Ferrero Pastor", i amb més de 300 socis Numeraris.

Per aquesta Banda de Música han passat prop de 400 músics des de la seva fundació el 1946.

o [Sobre el cor](#)

Amb el nom d'Orfeó Crevillentí es funda en 1891 un cor de veus greus que, al finalitzar la guerra civil espanyola, es reorganitza transformant-se en un cor mixt i adopta la denominació actual de Coral Crevillentina.

La seua llarga trajectòria artística la converteix en la formació coral més antiga de la Comunitat Valenciana i l'ha fet creditora de nombroses distincions i premis, així com nombroses plaques de reconeixement i dos carrers dedicats en les localitats de Villacarrillo i Ubeda i una plaça en Crevillent.

Ha ofert concerts en tota la geografia espanyola. Destaquen: Teatre Monumental de Madrid, Palau de la Música de Barcelona, Catedral de Santiago de Compostela, i en el grans escenaris lírics, com el Teatre de la Sarsuela de Madrid i el Liceu de Barcelona. En l'estranger ha donat concerts en França, Bèlgica, Itàlia, Àustria i Estats Units. Ha actuat juntament amb Monserrat Caballé, Alfredo Kraus, Plácido Domingo, José Carreras, Pedro Lavirgen, Juan Pons i Ana María Sánchez, entre altres.

o Sobre l'autor

Rafael Martínez Valls (Ontinyent, Vall d'Albaida, 1895-Barcelona, 1946). Compositor. Estudià a València orgue amb J.M. Úbeda i composició amb J.B. Pastor. Anà a Madrid, on fou organista i mestre concertador del Teatro Real, i més tard a Barcelona, on fou mestre de capella de Sant Josep Oriol (per a la qual compongué gran part de la seva música religiosa) i director artístic de la Sala Aeolian. En aquesta ciutat adquirí gran fama per la participació en el món de la música escènica dels anys daurats del Paral·lel. Triomfà en el gènere de la sarsuela, especialment la catalana, amb obres com *Cançó d'amor i de guerra* (1926) i *La legió d'honor* (1930). Es autor d'un total de 23 obres escèniques entre sarsueles, revistes, fàbules, espectacles diversos i operetes. Escriu també nombrosa música religiosa, així com dues bandes sonores, diverses obres per a banda, música de cambra i quatre himnes; dos dels quals estan dedicats a dues ciutats: Ontinyent i Barcelona.

Annex

El repertori elegit per al concert, s'ha escollit per a intentar representar d'alguna manera gran part de la producció musical del mestre Rafael Martínez Valls. A més, s'ha intentat buscar un gran ventall de generes, per a arribar al major nombre de persones possible.

Pel que fa a la primera part, hem d'aclarir la major part d'aquestes peces han sigut rescatades de l'arxiu de la nostra societat musical; i moltes d'elles no consten en cap registre de peces de Rafael Martínez Valls. Podem asseverar aquesta afirmació, després d'haver realitzat un treball d'investigació que ens ha portat a parlar amb la SGAE i amb els hereus del mestre ontinyentí. Destaquem sobretot *El canto del marino*, *Sent Jordi Triunfant* i *Paso a la Cábila*. La primera d'elles per estar dedicada a la comparsa de Mariners d'Ontinyent, a més de ser escrita amb motius populars l'any 1917 al Cabañal. Es trobem doncs amb una de les peces centenàries o més que centenàries que s'interpretaran en el concert. Altra d'aquestes peces centenàries, és *Paso a la Cábila* que juntament amb *Sol de la noche* representen la part més específicament moro-cristiana del concert. Tampoc hem d'oblidar la marxa lenta *Sent Jordi Triunfant*; peça que va ser trobada a l'arxiu de la Societat Musical Nova d'Alcoi, i que molt amablement va accedir a que la interpretarem en aquest any tant especial per a la ciutat d'Ontinyent. Es tracta d'una peça que no ha estat interpretada des de la seua estrena, i que la societat alcoina apreciaria escoltar de nou tant als auditoris com als carrers. Altra peça que també té una especial importància és la Suite Española. Es tracta d'una suite en quatre moviments on es representen diferents danses del territori espanyol. La versió que tenim al nostre arxiu només té els tres primers moviments, i està escrita per a banda. Aquesta versió solament la tenim a Ontinyent, ja que a la biblioteca de Barcelona sols estan les partitures de piano. Com es pot veure, la primera part pretén re-estrenar i traure a la llum veritables joies musicals desconegudes fins al moment per a la major part del públic.

En canvi, en la segona part hem volgut apostar per la part lírica de la seua producció musical. Més concretament, per dues sarsueles que són les més interpretades en Catalunya, i que a dia de hui continuen ocupant les sales de concerts catalanes. Parlem de *La cançó d'amor i de guerra* i *La legió d'honor*. D'estes dues sarsueles, hem escollit dos números de cadascuna: un d'ells on intervinga una veu femenina o masculina com a solista, amb acompanyament del cor i de la banda; i una altra on solament intervinga el cor. A més, s'alternen números coneguts amb altres de menys interpretats. A més, interpretarem també dues peces que molt probablement no hagen sigut ni estrenades: la *Cançó catalana*, basada en temes populars de Catalunya atribuïts per alguns també a Martínez Valls; i la *Danza sevillana*. I com no, interpretarem la peça central d'aquest concert: l'Himne d'Ontinyent, el qual juntament amb l'Himne de Barcelona (*marxa de la revista Charivari*) van ser els únics himnes per a ciutats que escrigué el nostre mestre. És per això, que ambdós també seran interpretats al concert. D'aquesta segona part, hem d'afegir que totes les peces llevat de l'himne d'Ontinyent, són

originaries per a orquestra i s'ha necessitat fer arranjaments per a banda per a poder-les interpretar. Aquests arranjaments han sigut realitzats per músics de la nostra banda, amb el consentiment dels familiars de Rafael Martínez Valls. Al ser peces d'un gran nivell tècnic, s'ha optat per un cor semi-professional i uns solistes que treballen habitualment en el món de la sarsuela; com és el cor de Crevillent i els solistes que hem escollit. A més, aprofitarem per a interpretar la versió original de l'himne a la nostra ciutat; evitant els "vicis" que s'han anat imposant al llarg dels anys, i interpretant totes i cadascuna de les 4 veus corals que el formen.

Com ja havíem anunciat unes línies més a dalt, amb l'elecció d'aquestes peces s'intenta donar importància a la figura de Rafael Martínez Valls, que com estem explicant no sols va escriure per a Ontinyent. És per això que també hem buscat la col·laboració i presència al concert d'entitats catalanes.

Així doncs, les peces que s'interpretaran al concert seran les següents:

Cent anys de l'himne per a una ciutat

1a part - banda simfònica

- Paso a la Cábila (*marxa àrab – 1917*)
- El canto del marino (*pasdoble – 1917*) *
- Sol de la noche (*marxa àrab – 1918*) *
- La bandera (*pasdoble – ?*) *
- El cantar de una Maja (*serenata espanyola – ?*) *
- El fontano (*pasdoble – ?*) *
- Sent Jordi Triunfant (*marxa lenta – 1928*) **
- Suite Española (*suite simfònica – ?*) *

2a part – banda simfònica amb la participació de la coral crevillentina i solistes

- Danza Sevillana (1941) ***

- Himne a Barcelona (*marxa de la revista Charivari* – 1929) ***
- La legió d'honor: núm. 8 – Carlota, Brissac i cor general (1930) ****
- La legió d'honor: núm. 9 – Trabuc i soldats (1930) ****
- Cançó catalana (?)***
- Cançó d'amor i de guerra: núm. 2 – Francina, i cor de noies (1926)****
- Cançó d'amor i de guerra: núm. 9 – Cor general (1926)****
- Cançó d'amor i de guerra: núm. 16 – Eloi i cor general (1926) ****
- Himne a Ontinyent (1918) *

* Peces rescatades de l'arxiu de la Unió Artística Musical

** Peça rescatada de l'arxiu de la Societat Musical “Nova” d'Alcoi

*** Peces rescatades de diversos arxius municipals i privats d'Ontinyent i Barcelona

**** Transcripcions de sarsuela

Arranjaments i adaptacions realitzades per: *Ferran Lluís Martínez i Silvestre, Rafael Revert Huerta, Andrea Egea Tortosa, Juan Jesús Barberá Fontana i Rubén Penadés Silvestre.*

Dades de contacte

Correu electrònic de la comissió: arxiumusical@suamontinyent.com

Telèfon: 636648725 (Rubén)

